

“He volgut reflectir el dolor que van generar l’anarquisme i el franquisme”

Jordi Coca (Barcelona, 1947) publica a Proa la novel·la *La noia del ball*, premi Carlemany 2007.

—La novel·la avança en dues vies, la personalitat de la narradora protagonista i el retrat de la vida personal, familiar i col·lectiva de la qual és testimoni, i que inclou èpoques tan marcades com la República, la guerra i la postguerra. L’heu volgut més testimoni o més protagonista?

—L’heu volgut testimoni molt subjectiu. En cap moment no es pretén explicar els fets històrics, com a fets històrics, perquè ella no els viu així, sinó com a fets quotidians que l’angoixen, sense separar els fets col·lectius dels personals. Va, per exemple, a l’enterrament de Durruti i no sap ben bé qui era; hi va perquè la hi porta el marit. I moltes coses hi són absents, com el poder de la Generalitat. Si n’hi apareix cap referència és per a insultar-los, perquè en l’ambient anarquista radical en què es mou, els de la Generalitat són uns burgesos a exterminar que fan nosa a la revolució.

—Sí que hi ha, em sembla, la voluntat de parlar, més o menys a fons, de l’anarquisme i reflectir com eren els anarquistes de l’època, oi?

—Sí. Aquesta voluntat sí que hi és, perquè això empalmaria amb la violència del franquisme. I el que es pretén és referir-se a la violència constant que ha patit aquest poble. És evident que la violència inicial del franquisme és molt pitjor que la de l’anarquisme, però el que volia era parlar d’una dona que pateix de la mateixa manera la violència anarquista com la franquista, perquè és una violència cega, per bé que no tot l’anarquisme era violent, però no va saber administrar la seva victòria del 18 de juliol. La CNT es va apoderar dels teatres o va programar les obres de sempre i, a més, van igualar els sous entre empleats i primers actors i van haver de fer marxa enrere. Tot plegat va ser un desori.

—Per tant, la vostra intenció, per damunt de la crònica, ha estat...

—...de deixar constància del dolor immens que això va generar.

—La vostra protagonista no té ressons de la Colometa?

—No. M’han dit que la novel·la a vegades té un aire

Jordi Coca publica a Proa la novel·la *La noia del ball*, premi Carlemany finançat pel Govern d’Andorra.

de Rodoreda. La meua protagonista també és senzilla i vulnerable, i també pateix la guerra i la postguerra. Però la Rodoreda juga amb el melodrama i jo, gens. Jo busco una cosa seca. Si hi ha un aire Rodoreda, benvingut, però no és buscat. Jugo amb unes cartes ben diferents.

—Hi ha en comú la submissió a l’home i un cert fatalisme davant la vida. Són dones representatives de l’època i la condició social. Però el to narratiu sí que no té res a veure

amb Rodoreda.

—La idea és aquesta, sí. El que és curiós és que durant tot el procés d’escriptura en cap moment no hi vaig pensar. Però els primers lectors m’ho han comentat i veig que hi ha coincidències. I no em sap greu, però.

—La vostra protagonista és una víctima personal i col·lectiva; mai no pot decidir res.

—És un ésser passiu.

—Mai no por decidir res. És una resignació acceptada. No planteja cap revolta.

—No, no pot. La derrota és absoluta. Quan coneix el seu home al ball, és hivern i ell la treu al balcó. És la primera vegada que parlen. Té molt de fred i aquest fred no se’l traurà mai del damunt. Sempre tindrà aquesta impressió brutal, d’una persona que mai no pensa en ella. L’escena explica aquesta indefensió que té. Aquesta tremolor, aquesta por, de l’ésser vençut.

—No li heu posat pardals al cap, no l’heu sentimentalitzada. Podríeu haver-la feta més romàntica.

—Vaig pensar que havia de defugir qualsevol tipus de sentimentalisme, de sensació exagerada, més enllà d’aquella por. El personatge és com esterilitzat. L’únic fons romàntic és l’enyorança per l’illa que ha hagut d’abandonar, Menorca, i la idealització del pare mort. Aquests són els únics sentiments emotius.

—Ella s’adreça al fill, que recull la confessió. La posa en net?

—Sí, acaba de donar la forma definitiva al relat, encara que no es digui així, de forma tan clara, però se sobreentén.

Lluís Bonada